This PDF you are browsing now is a digitized copy of rare books and manuscripts from the Jnanayogi Dr. Shrikant Jichkar Knowledge Resource Center Library located in Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University Ramtek, Maharashtra.

KKSU University (1997- Present) in Ramtek, Maharashtra is an institution dedicated to the advanced learning of Sanskrit.
The University Collection is offered freely to the Community of Scholars with the intent to promote Sanskrit Learning.

Website
https://kksu.co.in/

Digitization was executed by NMM

https://www.namami.gov.in/

Sincerely,

Prof. Shrinivasa Varkhedi
Hon'ble Vice-Chancellor

Dr. Deepak Kapade
Librarian

Digital Uploaded by eGangotri Digital Preservation Trust, New Delhi
https://egangotri.wordpress.com/

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत
विश्वविद्यालय ग्रंथालय, रामटेक

हस्तलिखित संग्रह

दाखल क्र. MS19 विषय .....
नांव- शिक्षाविधी (दत्तात्रेयकृत).....
लेखक/लिपीकार रा.वा.गोसावी.....
पृष्ठ...2....
काळ ...-..... पूर्ण/अपूर्ण .....

संस्कृत
दत्तात्रेय विरचित
शिक्षाविधी मुक्तिपथम्

पाने 2

Checked 2012

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

ॐ म्॥ स्थूलो मांसमयो देहः सूक्ष्मस्याद्धा (स) नामयः॥ ज्ञानकर्मेंद्रियैः सार्धं धीः प्राणोनच्छ
रीरगौ॥१॥ अज्ञानकारणं साक्षी बोधस्तेषां विभासकः॥ बोधाभासो बुद्धिगतः कर्त्तास्यात्पु
ण्यपापयोः॥२॥ सर्वसंसारलोकदृ येकर्मवशात्सदा॥ बोधाभासात्शुद्धबोधं विविच्या
दतियत्नतः॥३॥ जागरेस्वप्नयोरेव बोधाभासविडंबना॥ सुप्तोत्तुत्तस्यबोधः शुद्धो नाद्यं
प्रकाशयेत्॥४॥ जागरेपिधियस्तूस्तिंभावः शुद्धेनभासते॥ धीव्यापाराश्चचिद्भास्याश्चि
दाभासेनसंयुताः॥५॥ वन्हितप्तंजलंतापयुक्तंदेहस्यतापकं॥ चिद्भास्याधीस्तदाभास
युक्तान्यंभासयेत्तथा॥६॥ रूपादिगुणदोषादि विकल्पा बुद्धिगाक्रियाः॥ ताक्रियाविषयैः
सार्धंभासयंतिचितिर्मता॥७॥ रूपाद्यगुणदोषाभ्यांविविक्ताकेवलाचितिः॥ सैवानुवर्त्ततरू
परसादीनांविकल्पने॥८॥ क्षणेक्षणेन्यथाभूता धीविकल्पाश्चितिर्नतु॥ मुक्तासुसूत्रवद्बु
द्धिर्विकल्पेषुचितिर्मता॥९॥ मुक्ताभिरावृत्तंसूत्रं मुक्तयोर्मध्यउच्यते॥ तथावृत्तविकल्पै
श्चित्सृष्टामध्येविकल्पयोः॥१०॥ नष्टपूर्वविकल्पेतु यावदन्यस्यनोदयः॥ निर्विकल्पकचै
तन्यंस्पष्टंतावद्विभासते॥११॥ एकद्वित्रीक्षणेष्वेवं विकल्पस्यनिरोधनं॥ क्रमेणाभ्यस्यतां

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

यत्ना ब्रह्मानुभवकांक्षिभिः॥१२॥ सविकल्पकजीवोयं ब्रह्मस्यांनिर्विकल्पकं॥ अहंब्रह्मेति
वाक्येनसोयमर्थोभिधीयते॥१३॥ सविकल्पकचिद्धंब्रह्मैकंनिर्विकल्पकं॥ स्वतःसिद्धावि
कल्पास्तेनिरोधव्याःप्रयत्नतः॥१४॥ शक्यःसर्वनिरोधश्चसमाधिर्ज्ञानिनांप्रियः॥ तदरा
क्षोक्षणंरुध्वाश्रद्धयाब्रह्मतात्मनः॥१५॥ श्रद्धालुब्रह्मतांस्वस्यचिंतयद्बुद्धिवृत्तिभिः॥ वा
क्यवृत्यायथाशक्तिर्ज्ञात्वाभ्यस्यतांसदा॥१६॥ तच्चिंतनंतत्कथनमन्योन्यंतत्प्रबोधनं॥ ए
तदेकपरत्वंचब्रह्माभ्यासंविदुर्बुधाः॥१७॥ देहात्मधीवद्ब्रह्मात्मधीरढ्यंकृतकृत्यता॥
यदातदायंम्रियतांमुक्तोसौनात्रसंशयः॥१८॥ यद्यप्यसौचिरंकालंसमाधिर्दुर्लभोन्नणां॥
तथापिक्षणिकोब्रह्मानंदोनिश्चयइत्यसौ॥१९॥ श्रद्धालुर्व्यसनीयोत्रनिश्चिनोत्येवसर्वथा॥
निश्चितेतुसकृत्तस्मिन्विश्वस्त्यन्यदाप्ययं॥२०॥ काबुद्धिःकोयमाभासःकोवात्मात्रज
गत्कथं॥इत्यनिर्णयतोमोहःसोयंसंसारइष्यते॥२१॥ बुध्यादीनांस्वरूपंयोविविनक्तिस
त्तत्ववित्॥सएवमुक्तइत्येवंवेदांतेषुविनिश्चयः॥२२॥ इतिश्रीमच्छंकराचार्यविरचितलघुवाक्यवृ
त्तिःसमाप्ता॥छ॥ ॥छ॥ नि

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

णः ॥ हरस्यस्मरणं यस्य तस्य भि० ॥ १५ ॥ चिंतानैव चिंतन्यंअचिंयेद्बुधः ॥ क्षमाशांतिर्जितक्रोधो तस्य भि० ॥ १६ ॥
समदृष्टिसमबुद्धिर्ध्यानध्यानपरायणः ॥ स्तुतिनिंदाच रहितंतस्य भि० ॥ १७ ॥ ब्रह्मभिक्षाप्रशस्तंचक्षत्रियाया
जसिभवेत् ॥ वैश्यंचैतरतेक्षानेशूद्रान्नंतामसिभवेत्
॥ ब्राह्मभिक्षाभवन्मुक्तिक्षत्रियाजन्मदायका ॥ वैश्यभिक्षा पशुजीवाशूद्रभिक्षाधमाभवेत् ॥ १८ ॥ ब्रह्मचारिदं
उधारिचिदं ॥ चिंतयेवचः ॥ अन्यथावजयेद्भिक्षो ब्रह्मगेहे

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

समाचरेत्॥१९॥चतुर्वर्णीस्वरेभीक्षाभवधुताःसएवच॥
अन्यथायोजयेभीक्षाहंसस्वेवंस्वथैवच॥२०॥भिक्षा
भ्यागतपुरुषांभाशापाशविवर्जितं॥रमतेसुषुम्नानाडि
पापपुण्यनलिप्यते॥२१॥इतिश्रीदत्तात्रेयविरचितंभिक्षा
विधिनुक्तिप्रथमंपूर्णमस्तु॥५७॥
स्नानभूमिश्चभेक्षाख्यात्रयमापरिकल्पिता॥विचारण
द्वितीयास्यात्तृतीयातनुमानसा॥१॥सत्वोत्पत्तिश्च
तुर्थिस्यात्ततःसंसक्तिपंचमी॥पदार्थभावनाषष्ठिः २
सप्तमीतुर्यगास्यतेलि॥२॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

३५

दत्तात्रेयकृता भिक्षावेधी हा. वा. गोसावी

ता ॐ॥दत्तात्रेय उवाच॥भिक्षा द्वारि निराहारि भिक्षा नैव प्रतिग्रहि॥
अवधूत पूताच तत्ववेत्ता स्तथैवच॥१॥ काम क्रोध स्तॅलोभ था
स्ताभ्यां चेष्टा विवर्जितं॥आशा तृष्णा द्वयं नास्ति तस्य भिक्षावि
धीयते॥२॥निर्मलं च निराकारं निः प्रपंचं निसमयं॥निर्गुणं
केवलं ब्रह्म तस्य भिक्षा०॥३॥ भिक्षा चं देह रक्षार्थं कंथा
शीत निवारणं॥एकांते वसते नित्यं तस्य०॥४॥आशा पाश
विनिर्मुक्तं माया मोह विवर्जितं॥क्षुधा तृषा समं युक्तं तस्य
भिक्षा०॥५॥एकांते वसते नित्यं आशा पाश विवर्जितं॥वि
चरत्या त्मसंयोगे तस्य भिक्षा०॥६॥श्री गुरू र्वचने तस्य क्षमा
बुद्धि स्तथैवच॥योग ध्याने सदालीने तस्य भिक्षा०॥७॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

हिंसा कामस्तथा मोहं परनिंदा न कारयेद्॥ जीवन्मु-क्तो भवे
द्योगी तस्य भि०॥८॥ भवपाशविनिर्मुक्तं भावाभावविवर्जितं
तं॥ भक्षाभक्षं भयं नास्ति तस्य भि०॥९॥ भिन्नभेदं जगत्सर्वं त्रै
लोक्यं सचराचरं॥ घ्राणापानसमायुक्तं तस्य भिक्षा०॥१०॥ शं
माशांतिजितः क्रोध जितेंद्रियजितात्मनः॥ यावत्स्था-
नीतयोगी॥ तस्य भि०॥११॥ निराकारसदालीनेनिर्भांतो
हिनिराश्रयः॥ निर्गुणंनिर्भयंयस्य तस्य भि०॥१२॥ दयाभ
क्तिर्दृढोभावोदेहेस्यवशीकृतं॥ गुरुदास्येसदाभक्त्या
तस्य भि०॥१३॥ गुरुभक्तिसदायस्य भावस्थ्यानंचराय

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

[OrderDescription]
,CREATED=09.10.19 10:05
,TRANSFERRED=2019/10/09 at 10:09:04
,PAGES=7
,TYPE=STD
,NAME=S0001993
,Book Name=519
,ORDER_TEXT=
,[PAGELIST]
,FILE1=00000001.TIF
,FILE2=00000002.TIF
,FILE3=00000003.TIF
,FILE4=00000004.TIF
,FILE5=00000005.TIF
,FILE6=00000006.TIF

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

FILE7=00000007.TIF
,

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection